

از گوشه و کنار

اسماعیل حدادیان مقدم

haddadiyan @ emamreza . net

اخبار ترجمه

● گروه اینترنتی "خوانندگان مترجم" آغاز به کار کرد

به منظور افزایش راههای ارتباطی میان خوانندگان مترجم و علاقه‌مندان مباحث ترجمه با مسؤلان نشریه و با یکدیگر، گروه اینترنتی "خوانندگان مترجم" (Motarjemreaders) آغاز به کار کرد. این گروه، در واقع محلی برای تبادل پیامهای الکترونیکی افرادی است که به عضویت گروه درمی آیند و مایلند درباره فصلنامه مترجم، ترجمه، مترجمان و تمامی موضوعات مرتبط به بحث و تبادل نظر بپردازند. تمامی اعضا می توانند پیامهای ارسالی به گروه را دریافت کرده و در صورت لزوم پاسخ دهند. مترجم از تمامی خوانندگان خود و تمامی علاقه‌مندان مباحث ترجمه و به خصوص از مترجمان دعوت می‌کند تا به عضویت این گروه درآیند. نشانی الکترونیکی این گروه و نشانی اینترنتی آن به قرار زیر است:

Motarjemreaders@yahoo.com

www.groups.yahoo.com/group/Motarjemreaders

قابل ذکر است که عضویت در این گروه، مستلزم رعایت قوانین Yahoogroups می‌باشد.

● مجمع عمومی FIT و همایش "ترجمه: اندیشه‌های نو برای قرن‌ی نو" برگزار می‌شود

فدراسیون بین‌المللی مترجمان (FIT) از ۳ الی ۵ اوت ۲۰۰۲، شانزدهمین مجمع عمومی خود را با حضور اعضا رسمی در شهر ونکوور کانادا برگزار می‌کند. مجمع عمومی FIT هر سه سال یک بار با حضور کشورهای عضو تشکیل می‌شود. این فدراسیون، همچنین از تاریخ ۷ الی ۱۰ اوت، همایشی را با عنوان "ترجمه: اندیشه‌هایی نو برای قرن‌ی نو" در همین محل برگزار می‌کند. در این همایش سه روزه، شرکت‌کنندگان درباره موضوعات زیر به بحث و تبادل نظر خواهند پرداخت: ترجمه ادبی، مطالعات ترجمه، تخصص در حرفه ترجمه (علمی، فنی، تجاری)، اصطلاح‌شناسی، ابزارهای چندرسانه‌ای، فن‌آوری و ترجمه، اخلاق ترجمه، وضعیت و آینده حرفه ترجمه. در این همایش ۱۶ مقاله قرائت خواهد شد. جهت کسب اطلاعات بیشتر با نشانی portfolio@intouch.bc.ca تماس بگیرید یا به سایت www.fit2002.org مراجعه کنید.

● ترجمه فارسی سیروس‌سلوک زایر به بازار کتاب خواهد آمد

خانم دکتر گلناز حامدی، ترجمه کتاب سیروس‌سلوک زایر، اثر مهم جان‌بانی‌ین، عارف نامدار انگلیسی

قرن هفدهم را به پایان رسانده و این اثر توسط انتشارات "مدحت" منتشر خواهد شد. موضوع این کتاب درباره سفر رؤیایی یک زایر است. خانم حامدی درباره ترجمه این اثر می‌گوید: "آنچه من به عنوان سیروسلوک زایر ارائه کرده‌ام شامل دو بخش است: بخش اول شامل ترجمه متن مؤلف است با پانوشتهایی از قرآن کریم و سخن حافظ و مولوی. بخش دوم نیز به بررسی زمان حیات مؤلف و مقایسه کتاب و روش سیروسلوک او با منطق الطیر عطار، قصه غربت سهروردی و حدیقه الحقیقه سنایی اختصاص دارد." خانم حامدی در حال حاضر سرپرست مرکز زبان دانشگاه تهران است.

● جلد اول معرفی صد کتاب کودک ایران به زبان انگلیسی منتشر می‌شود

مسئول "خانه ترجمه ادبیات کودک و نوجوان" اعلام کرد که اولین جلد از کتاب معرفی صد کتاب کودک ایران به زبان انگلیسی به زودی منتشر خواهد شد. آقای ابراهیمی در این باره گفت: "این کتاب تا به حال به چهار زبان ترجمه شده است. متن انگلیسی آن رالیزا نامور، متن آلمانی را پروین ابکایی (ساکن آلمان) و متن فرانسه را کلر ژوبرت و متن عربی را عبدالکریم موقر ترجمه کرده است." این کتاب شامل خلاصه کتابهای ارزشمند کودک و نوجوان، شرح حال و مقدمه‌هایی درباره ادبیات کودکان و نوجوانان ایران است.

● اولین فرهنگ نروژی - فارسی در ایران و نروژ منتشر شد

با تلاش عرفان قانعی فرد و بنا بر دعوت دانشگاه اسلو نروژ، اولین فرهنگ نروژی - فارسی با ۵۰ هزار واژه به همراه دستور زبان فشرده نروژی برای اولین بار در ایران و نروژ منتشر شد. این اثر با همکاری انجمن فرهنگی اسلو در نروژ و انتشارات "نگاه سبز" تهران انتشار یافت و مورد تقدیر نخست‌وزیر نروژ قرار گرفت. قانعی فرد که در حال حاضر دانشجوی دکترای زبان‌شناسی دانشگاه سوربن است، پیش از این نخستین فرهنگ دانشگاهی فرانسه - فارسی را منتشر کرده است.

● ترجمه‌ای جدید از زنده‌یاد میرعلایی منتشر می‌شود

ترجمه فارسی جسم و جان یکی از آثار میلان کوندر بعد از سالها انتظار برای دریافت مجوز نشر، به زودی با ترجمه زنده‌یاد احمد میرعلایی توسط "نشر فردا" منتشر خواهد شد. زنده‌یاد احمد میرعلایی، مترجم آثاری چون سنگ آفتاب، کنسول افخاری، از چشم غربی، عامل انسانی، هاوارد زاند، در سال ۱۳۷۴ چشم از جهان فرو بست (ر.ک مترجم ۱۹ و ۷).

● رضا سیدحسینی نخل فرهنگستان را از آن خود کرد

دولت فرانسه به منظور تجلیل از خدمات رضا سیدحسینی، مترجم آثار مشهوری چون ضدخاطرات و امید، جایزه نخل فرهنگستان را به وی اهدا کرد. این جایزه در روز شنبه ۲۵ آبان‌ماه ۱۳۸۰ در منزل سفیر فرانسه در تهران به سیدحسینی اهداء شد.

● فرهنگ برابرهای ادبی (فارسی - انگلیسی، انگلیسی - فارسی) منتشر شد

جدیدترین اثر صالح حسینی با عنوان فرهنگ برابرهای ادبی توسط انتشارات نیلوفر منتشر شد. صالح حسینی در مقدمه این کتاب می‌نویسد: "فرهنگ مقابله‌ای حاضر، گوشه‌ای از تلاش مترجمان را در معادل‌اندیشی و برابریابی و ابداع واژگان باز می‌نماید." این فرهنگ شامل دو بخش است که بخش اول به مفردات و ترکیبات و تعابیر اختصاص یافته و در بخش دوم توضیح واژه‌ها و ترکیباتی آمده که در بخش اول با علامت ستاره مشخص شده‌اند.

از زبان مترجمان

○ حسن لاهوتی: امیدوارم روزی مترجمان ایران بتوانند از راه ترجمه امرار معاش کنند

چندین سال است که استاد حسن لاهوتی ترجمه مثنوی معنوی به تصحیح نیکلسون را در دست انتشار دارند. ایشان در گفت‌وگویی با مترجم درباره این اثر گفت: "آخرین غلط‌گیریهای این کتاب به پایان رسیده است و تفاوت این چاپ با چاپهای دیگر در این است که حاوی آخرین تجدید نظرهای نیکلسون و نسخه بدل‌های نسخه قونیه و دیگر نسخ خطی قرن هفتم می‌باشد." ایشان در ادامه درباره دیگر آثاری که در دست چاپ و ترجمه دارند گفت: "ترجمه کتاب محمدرسول... اثر خانم آن‌ماری شیمیل "در انتشارات علمی و فرهنگی" در حال آماده‌سازی برای چاپ است. نویسنده این کتاب سعی دارد تا چهره حضرت رسول اکرم (ص) را از دیدگاه فرهنگ عام و شعر و ادب مسلمانان برای دنیا به تصویر کشد."

استاد لاهوتی در ادامه خبر از ترجمه دو کتاب منتخب دیوان شمس تبریز از نیکلسون و اثری دیگر با عنوان مولانای دیروز و امروز اثر فرانکلین کوئیس دادند و درباره محتوای هر یک از این آثار چنین گفتند: "ویژگی کار نیکلسون در این کتاب این است که تأثیر خط سیر فکری نو افلاطونی‌ها را در شیوه تفکر مولانا نشان می‌دهد. فرانکلین کوئیس نیز سعی کرده تا درباره زندگی، افکار و سرگذشت کوتاه افرادی که در مورد مولانا تحقیق کرده‌اند، به تفصیل سخن بگوید." آقای لاهوتی در پایان اظهار امیدواری کرد روزی مترجمان ایران بتوانند از راه ترجمه امرار معاش کنند و مجبور نباشند ترجمه را در سایه شغلی دیگر پرورش دهند که اگر آن شغل نباشد، دست به کار ترجمه نتوان زد.

○ خشایار دیهیمی: شماره‌های نایاب "نسل قلم" تجدیدچاپ می‌شوند

در حال حاضر، انتشار مجموعه کتابهای "نسل قلم" متوقف است و مادر حال مذاکره با ناشری جدید هستیم تا بتوانیم دوباره کار انتشار این کتابها را ادامه دهیم. دیهیمی در گفت‌وگو با مترجم، ضمن اعلام این

مطلب گفت: "در ضمن این کار، شماره‌های نایاب این مجموعه تجدید چاپ می‌شوند." این مترجم در پاسخ به سؤالی درباره آثار در دست ترجمه و انتشار خود گفت: "به ترجمه کتاب فلسفه امروزین علوم اجتماعی از منظر چندفرهنگی اثر برایان فی و تبعیدیان سودایی از ای. اچ. گار مشغول هستم. موضوع کتاب دوم درباره زندگینامه کسانی است که در دوره تزاری مجبور به تبعید شده‌اند." از این مترجم به تازگی کتابهای گفتگو با مرگ و مجموعه قصه‌های گوگول تجدید چاپ شده‌اند.

○ فرزانه طاهری: فعلاً هیچ، منتظرم!

این مترجم در گفت‌وگویی کوتاه با مترجم اظهار داشت: "فعلاً هیچ کتابی نیست که رغبتی برای ترجمه در من ایجاد کند و منتظر هستم تا اثری خوب به دستم برسد." خانم طاهری در بخشی دیگر از گفت‌وگوی خود افزود: "چند کتاب قبلی من تجدید چاپ شده‌اند که از جمله آنها مبنای نقد ادبی قابل ذکرند." آخرین اثری که از این مترجم به بازار کتاب راه یافته، مجموعه‌ای از بیست داستان کوتاه با عنوان راستی آخرین بار پدروت راکی دیدی اثر بلیک مارسین است که توسط "انتشارات سخن" منتشر شده. موضوع اغلب این داستانها حوادث و رویدادهای شهری است که با زبان اول شخص روایت می‌شود.

○ اسدالله امرایی: مافیا در ترجمه شوخی است

در ضمیمه آخر هفته روزنامه حیات نو (۱۳۸۰/۱۲/۲) گفتگویی با اسدالله امرایی انجام شده است. این مترجم در پاسخ به این سؤال که "خیلی‌ها معتقدند که شما در نشریات مافیا دارید، آیا این موضوع صحت دارد؟"، می‌گوید: "نه والله، مافیا حداقل در زمینه ترجمه مطبوعات شوخی است. می‌دانید چیست؟ بخش عمده این اتهامات به این خاطر است که من اساساً آدم سهل‌الوصولی هستم. برای همه‌جا ترجمه می‌کنم و با همه کنار می‌آیم. اگر قرار باشد چند نفر نشریه‌ای را راه بیندازند و به من زنگ بزنند که به آنها داستان بدهم، به راحتی می‌دهم. من مثل خیلی از مترجمان نمی‌گویم حال صبر کنید سه چهار شماره از مجله‌تان در بیاید تا من ببینم و... من حتی برای نشریه "جست‌وجو" که یک نشریه جدول و سرگرمی است هم داستان ترجمه می‌کنم. از این گذشته من به ترجمه به عنوان یک حرفه نگاه می‌کنم. مجبورم برای گذران زندگی کار کنم و معمولاً به همه کسانی که سفارش مطلب می‌دهند هم می‌گویم که جنبه مالی کار برایم مهم است."

○ ابوالحسن نجفی: طرفدار حداقل دخالت در متن هستم

نشریه بخارا در شماره ۲۰ خود گفت‌وگویی با ابوالحسن نجفی انجام داده است. نجفی در پاسخ به سؤالی درباره تعریف ویرایش می‌گوید: "نمی‌توانم تعریفی از ویرایش بکنم. فقط می‌گویم ویرایش تفاهمی است میان ویراستار و نویسنده؛ ویراستار است که باید سعی کند این تفاهم را به وجود بیاورد. در اینجا دو حالت وجود دارد: یا ویراستار را نویسنده انتخاب می‌کند که در این صورت، تفاهم پیشاپیش برقرار است، یا ویراستار را ناشر تعیین می‌کند و در واقع، اگر نگوییم به نویسنده تحمیل می‌کند، باید بگوییم که به نویسنده عرضه می‌کند، که در این صورت، ایجاد تفاهم گاهی اوقات با مشکل مواجه می‌شود و وظیفه ویراستار است که سعی می‌کند این تفاهم را فراهم آورد." ایشان در بخشی دیگر ضمن اشاره به این موضوع که طرفدار حداقل دخالت در متن می‌باشند می‌گوید: "اگر در متنی باید حداکثر دخالت را کرد این متن قابل چاپ نیست."

○ کریم امامی: همیشه نمی‌توان شاهکارها را مطالعه کرد

داستانهای کارآگاهی هولمز - واتسون موضوعی بوده است که گزارشگر روزنامه همشهری (۱۳۸۰/۱۲/۵) را بر آن داشته تا با کریم امامی گفت‌وگو کند. امامی در پاسخ به سؤالی درباره اینکه آیا از طرفداران ادبیات جنایی است یا خیر می‌گوید: "در کشورهای انگلوساکسون مانند انگلیس و آمریکا که من با آثار آنها بیش از زبانهای دیگر آشنایی دارم، ادبیات جنایی جای خاص دارد و البته ممکن است هیچ‌کس نگوید اینها بهترین آثار ادبی است ولی در عین حال در برنامه مطالعه افراد، جای دارد و... همیشه نمی‌توان شاهکارها را مطالعه کرد. همیشه نمی‌توان جویس خواند. بالاخره در بعضی ساعتها لازم است که آدم خواندنی سبک داشته باشد. حُسن این خواندنی‌های سبک این است که همیشه لذت‌بخش است و ذهن شما را برای خواندن آثار جدی‌تر آماده می‌کند." امامی در پایان گفت‌وگوی خود، درباره اینکه چرا برخی داستانهای شرلوک هولمز را ترجمه نکرده، چنین می‌گوید: "مهم‌ترین عامل کنار گذاشتن بعضی از داستانها این بود که کلید رمز گشایش آنها به خصوصیات زبانی بستگی داشت و بعضی نکات را نمی‌شد ترجمه کرد."

○ صفدر تقی‌زاده: مترجمان کشور مانسبت به جوامع پیشرفته اعتبار بیشتری دارند

این مترجم در گفت‌وگویی با کتاب هفته (۱۳۸۰/۸/۲۶)، به بحث درباره آسیب‌شناسی ترجمه در ایران پرداخته و در پاسخ به سؤالی درباره علت غیر طبیعی بودن زبان ترجمه می‌گوید: "من زبان ترجمه را اصلاً غیر طبیعی نمی‌دانم و گمان نمی‌کنم که بسیاری از مترجمان ما در برابر متن خارجی مرعوب می‌شوند. اتفاقاً ما در میان متون ترجمه شده ادبی یا داستانی، نمونه‌ها و متن‌هایی داریم که به فارسی راحت و طبیعی و زیبایی برگردان شده‌اند. بعضی کتابها حتی از چنان فارسی سلیسی بهره‌مندند که عده‌ای

در ترجمه بودن آنها شک کرده‌اند. من حتی به خودم جرأت می‌دهم بگویم که پاره‌ای از آثار ترجمه شده به فارسی، زبانی بسیار راحت‌تر و روان‌تر از بعضی از آثار نوشته شده به دست نویسندگان امروزی دارند. "ایشان در پایان در پاسخ به این سؤال که آیا آثار ترجمه شده را می‌توان در شمار آثار ادبی یک کشور آورد، می‌گوید: "آری، می‌توان، به‌ویژه برای کشوری مثل کشور ما که از لحاظ داشتن افراد متفکر و آفرینش‌گر فقیر است و نیاز به دستاوردهای جدید علمی، اجتماعی، فرهنگی و ادبی دارد... به‌همین دلیل است که مترجمان کشورهای مثل کشور ما نسبت به جوامع پیشرفته اعتبار بیشتری دارند."

○ هرمز عبداللهی: ۳۰۰۰ صفحه دست‌نویس خفته در آرامگاه دارم

توفان برگ و چند داستان دیگر، مرگ در نیمه تابستان، قدرت و جلال از جمله آثاری است که هرمز عبداللهی به فارسی ترجمه کرده است. وی که به تازگی ترجمه‌رمانی با عنوان دیدوبازدید را منتشر کرده، در گفت‌وگو با روزنامه همشهری (۸۰/۹/۱۲) درباره این رمان می‌گوید: "وقتی کتاب را خواندم، دیدم نویسنده انگشت روی رمینه بکر و تازه‌ای گذاشته است. این کتاب دو پنجره برای دیدن جهان دارد. پنجره‌ای به سوی ایران از نگاه دختری که مادرش آمریکایی است و

پنجره‌ای برای نگرستن به کشور آمریکا از جانب دختری که پدرش ایرانی است." نویسنده این رمان، تارا بهرام‌پور، از فارغ‌التحصیلان روزنامه‌نگاری دانشگاه کلمبیا است. عبداللهی در بخشی دیگر درباره آثاری که در دست ترجمه دارد می‌گوید: "حدود سه هزار صفحه دست‌نویس برای انتشارات علمی و فرهنگی" در آورده‌ام که از سال ۷۲ در آرامگاه درم‌مانند خود خفته است. نام این کتاب سترگ پژوهشی در تاریخ اثر آرنولد توین‌بی است."

○ خسرو ناقد: فرهنگ من دوسویه است

این مترجم که پیش از این رباعیات خیام را به زبان آلمانی ترجمه کرده است، در گفت‌وگویی با کتاب هفته (۴۱۷) خبر از انتشار یک فرهنگ جدید آلمانی-فارسی و فارسی-آلمانی داده. این فرهنگ را مؤسسه "لانگن شایت" منتشر می‌کند. ناقد در پاسخ به سؤالی درباره شیوه تألیف فرهنگ فوق می‌گوید: "فرهنگی که من تألیف کرده‌ام در ایران به فرهنگ دوسویه معروف است. ناشر واژه‌گزینی و انتخاب مدخل و سرمدخل بخش فارسی به آلمانی را به اختیار من گذاشت. من

هم فهرستی از لغات رایج و متداول در زبان فارسی امروز را تهیه کردم و معادلهای مناسبی برایشان

برگزیدم. "ایشان در ادامه ضمن توضیح این نکته که در این فرهنگ برای اولین بار از یک نرم افزار برای آوانگاری استفاده شده درباره ویژگی این فرهنگ می گوید: "نخستین ویژگی این فرهنگ، کوچک بودن آن است، هم به لحاظ سرمدخل ها و هم به لحاظ قطع و اندازه و در مجموع دربرگیرنده ۱۸ هزار لغت و اصطلاح است."

○ سیروس پرهام: مترجم غیرمتخصص، محصول ناشر غیرمتخصص است

در نهمین دوره انتخاب خادمان نشر در هفته کتاب از سیروس پرهام تجلیل شد. به همین انگیزه گزارشگر کتاب هفته (۸۰/۹/۲۳) به سراغ وی رفته و نظر او را درباره تأثیر نبود مترجم متخصص جویا شده است و با این پاسخ مواجه شده: "آثار زیانبار کمبود مترجمان به اصطلاح متخصص و اهل فن فراوان و آشکارتر از آن است که نیاز به شرح و بسط داشته باشد. وضعیت ترجمه در کشور ما، سالهاست که آشفته و نابسامان است... مترجم غیرمتخصص، نااهل و ناصالح، محصول ناشر غیرمتخصص است." وی در پایان در پاسخ به سؤالی دیگر درباره دلیل انفعالی عمل کردن مترجمان کشور برای عضویت در کنوانسیون حقوق مؤلف و مصنف می گوید: "علت اصلی این واکنشهای انفعالی، همان فراوانی مترجمان نااهل و ناشران ناصالح است. وقتی قیدوبند و شروط و ضوابطی در کار ترجمه و نشر نباشد و هر نوریسیده‌ای به زعم خویش کتابی را ترجمه کند و به دست ناشر بسپارد، دلیلی ندارد که مترجمان و گروهی بزرگ از ناشران در بند کنوانسیون حقوق مؤلف باشند."

○ فریده مهدوی دامغانی: من از وضعیت ترجمه سخن گفتم

این مترجم که تاکنون بیش از ۱۱۲ عنوان کتاب از زبانهای گوناگون به فارسی ترجمه کرده است، در گفت و گویی با کتاب هفته (۴۰۸) خبر از ترجمه کتاب بهشت گمشده جان میلتون داده و گفته در ترجمه این اثر نه تنها از متن انگلیسی که از ترجمه رنه دو شاتوبریان نیز کمک گرفته. ایشان ترجمه کتاب سروده‌ها اثر فرانچسکو پستراک را نیز به پایان رسانده است. خانم دامغانی که اخیراً در ملاقات اصحاب فرهنگ و هنر با مقام رهبری صحبت کرده‌اند، درباره آنچه به نمایندگی از

مترجمان در این جلسه گفته، می گوید: "من درباره وضعیت ترجمه در ایران سخن گفتم و اینکه متأسفانه اکثر کتابهایی که لزوم ترجمه آنها در ایران واجب و الزامی است، یا هنوز ترجمه نشده‌اند یا آنکه با ترجمه سی یا چهل سال پیش در اختیار مردم قرار گرفته است و اینکه ساختار نوشتاری چهار دهه پیش هرگز با زمینه ذهنی جوانان این برهه از زمان سازگاری ندارد و باید ترجمه‌هایی با ساختاری تازه، دقیق و قابل درک ارائه کرد."

به جهت انبساط خاطر

چندی پیش ترجمه‌ای منظوم از غزل‌های شکسپیر به فارسی منتشر شد. در زیر نمونه‌ای از اصل غزل به همراه ترجمه فارسی آن ارائه می‌شود و قضاوت درباره ترجمه آن را به عهده خوانندگان محترم می‌گذاریم.

Full Fathom Five

خفته دریای عمیق

Full fathom five thy father lies,	بنگر که پدر خفته دریای عمیق است هنوز،
Of his bones are coral made;	استخوانش جنس مرجان می‌شود هر روز روز:
Those are pearls that were his eyes:	آن دو مروارید ز بیا، دیده‌هایش بوده‌اند:
Nothing of him that doth fade,	نی ز اعضای تنش در قعرها پوسیده‌اند،
But doth suffer a sea-change	بلکه تغییری شگرف در محتوا بنموده‌اند.
Into something rich and strange.	می‌نوازندش دمام ناقوس مرگ، حوریان
Sea-nymphs hourly ring his knell:	بشنوید حالی نوای دینگ و دانگ ز نگشان
Ding-Dong	
Hark! now I hear them, -ding-dong bell.	

(From *The Tempest*, Act I, scene ii.)

ترجمه و مترجم در مطبوعات (مرداد تا آذر ۸۰)

- اعترافات قدیس گناهکار: گفت و گو با سایه میثمی، مترجم "اعترافات" آگوستین. ایران، ۶ و ۸۰/۵/۷
- جای خالی یک مترجم: به انگیزه ۱۳ مرداد، هشتاد و هشتمین زادروز محمد قاضی. ارشاد رضویان، مهری، ۸۰/۵/۱۵
- ترجمه متون فلسفی با کدام هدف؟ هیچ! بیشتر دلخواهی! گفت و گو با محمد سعید حنایی کاشانی، مترجم و مدرس فلسفه غرب. انتخاب، ۱۶، ۱۷ و ۸۰/۵/۱۸
- در باب مسأله ترجمه. فردریش نیچه، ابوتراب سهراب، عباس کاشف، بخارا، ۱۲.
- مترجم کم نظیر و خستگی ناپذیر: نگاهی به زندگی استاد احمد آرام، ن. افشار. کیهان هوایی، ۱۴۳۶.
- با کیمیای سعادت: گفت و گو با اسماعیل سعادت. کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، ۴۳.
- ترجمه، باز آفرینی خلاق یک متن: گفت و گو با عباس مخبر (مترجم). نوروز، ۸۰/۶/۳
- روزی مترجمان متوجه حقایق پیشنهاد علمی من می‌شوند. مصاحبه با طاهره صفارزاده، پژوهنده، مترجم و شاعر. جام جم، ۸۰/۶/۳
- سرنوشت تاریخ و سرنوشت تمدن: نگاهی به سیر ترجمه در ایران و ترجمه‌های فرهنگ آفرین. مسعود صفوری. مهری، ۸۰/۶/۲۶

- ترجمه ماشینی یا ترجمه به کمک ماشین، محمدحسین محرابی مقدم، ابرار اقتصادی، ۸۰/۶/۲۸
- ترجمه ادبی چیست؟ دکتر پیتر بوش، ترجمه اسماعیل حدادیان مقدم، قدس، ۸۰/۷/۱۰
- ترجمه و اخلاق: متن کامل پیام فدراسیون بین‌المللی مترجمان به مناسبت روز بین‌المللی ترجمه، قدس، ۸۰/۷/۱۰
- خدایان و آدمیان: گفت‌وگو با محمد بقایی (مترجم)، نوروز، ۸۰/۷/۱۱
- امروز با آرش حجازی، ایران، ۸۰/۷/۱۷
- امروز با محمد دهقانی، ایران، ۸۰/۷/۲۲
- امروز با ابراهیم یونسی، ایران، ۸۰/۷/۲۴
- رشد فرهنگی و آزادی اندیشه، گفت‌وگو با احمد پوری، زبان‌شناس و مترجم، نوروز، ۸۰/۷/۲۸
- نخست ادبیات را بشناسیم و سپس ترجمه کنیم: گفت‌وگو با کورش صفوی، دبیر نخستین همایش ترجمه و ویرایش، خراسان، ۸۰/۷/۲۵
- تلفیق امانت و زیبایی در ترجمه دشوار است، لیلا سازگار (مترجم)، کتاب هفته، ۴۰۴
- خلاقیت ترجمه کمتر از نوشتن نیست: گفت‌وگو با مؤرده دقیقی، کتاب هفته، ۴۰۲
- زبان فارسی مثل دریاست: انتها ندارد، گفت‌وگو با گلی امامی، کتاب هفته، ۴۰۲
- کاری سترگ نیازمند حساسیت ناشر: گفت‌وگو با دکتر محمد صالح ابراهیمی، نخستین مترجم قرآن به زبان کردی، کتاب هفته، ۴۰۱
- تأثیر ترجمه در ادبیات ایران بعد از مشروطه، ترجمه ابو الفضل حرّی، ادبیات داستانی، ۵۴
- نکاتی چند در مورد ترجمه و مترجم، رضا نیازی، کتاب ماه (علوم و فنون)، ۴۰
- مترجمان پلهای ارتباطی فرهنگها، شبنم کهن چی، سیاست روز، ۸۰/۸/۲
- ترجمه پهناور، دلالت متن بر معنا، حبیب نبوی ایجی، اطلاعات، ۸۰/۸/۳
- امروز با لیلی گلستان، ایران، ۷۰/۸/۳
- بررسی مسائل ترجمه در ایران، احمد مسجد جامعی، اطلاعات، ۸۰/۸/۶
- امروز با مهشید نونهالی، ایران، ۸۰/۸/۷
- معیار تعیین میزان خوانایی ترجمه‌های فارسی متون انگلیسی، پرویز مفتون، پژوهشنامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۲۹
- امروز با اسدالله امرایی، ایران، ۸۰/۸/۸
- آگوستین و احیای عقل در قرون وسطی، گفت‌وگو با سایه میثمی، مترجم آثار فلسفی، انتخاب، ۸۰/۸/۹
- ترجمه، سفر متن به جهانی دیگر: گفت‌وگو با سوزان جیل لوین، ترجمه میترا بنافی، کتاب هفته، ۴۰۱
- آسیب‌شناسی ترجمه در ایران، مصاحبه با صفدر تقی‌زاده، کتاب هفته، ۸۰/۸/۲۶
- زیاد با واژه‌های مدرن و پست مدرن کلنچار نمی‌روم، گفت‌وگو با کورش صفوی، انتخاب، ۸۰/۹/۷

از گوشه و کنار ۱۳۳

- مرجعی برای مترجمان: غیبیتی چشم‌گیر در عرصه ترجمه. مهدی افشار. کتاب ماه (کلیات) ۴۴۰.
- نظری اجمالی به تاریخ ترجمه در ایران. بهرام طوسی. مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی، ۱۲۹-۱۲۸.
- ویرایش و نقش ویراستار در متون ترجمه شده. غلامحسین سالمی. حیات نو، ۸۰/۹/۱۰.
- جادوی فوئنتس در لائورادیاس: گفت‌وگو با اسدالله امرایی. توسعه، ۸۰/۹/۱۷.
- در قبال رولینگ احساس گناه می‌کنم: گفت‌وگو با ویدا اسلامیه، مترجم داستانهای هری پاتر. پروین، شماره صفر.
- امروز با سعید سعیدپور. ایران، ۸۰/۹/۲۹.
- باید ترجمه‌هایی با ساختارهای تازه ارائه کرد. گفت‌وگو با فریده مهدوی دامغانی. کتاب هفته ۴۰۸.

این مترجمان دیگر در میان ما نیستند

- عبدالرحمن صدریه (۱۳۰۷-۱۳۸۰)
- برخی آثار: خانه اشباع (ایزابیل آئنده)، زندگی و مرگ لنین؛ طبل حلبی، کفچه ماهی (گونترگراس)
- حسن پستا (۱۳۱۲-۱۳۸۰)
- برخی آثار: خانواده پاسکوال دو آرته (کامیلا خوسه سلا)، صبح آوریل (هوارد فاست)، فرعونها هم می‌میرند (الیزابت پین).
- داریوش شاهین
- خشایار قائم مقامی
- احمد بهپور
- برخی آثار: سفرنامه آدام النار یوس، سینوچه، قرن کارآگاهان.

تصحیح

با عرض پوزش در شماره قبل چند اشتباه چاپی وجود داشت که به شرح زیر اصلاح می‌شود.
ص ۱۲۲، خط ۹: می‌آید؛ ص ۱۲۳، خط ۱۱: جو مپالاهیری صحیح است و ص ۱۲۲، خط ۹: "به" حذف می‌شود.